

УДК 745/749(072.3)+37.015:159.954
DOI 10.31494/2412-9208-2023-1-2-317-328

**EFFECTIVENESS OF AN INTEGRATIVE APPROACH TO LEARNING
EMBROIDERY AND CARPET MAKING IN THE PROCESS OF
DEVELOPING THE CREATIVE ABILITIES OF HIGH SCHOOL STUDENTS**

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ
ВИШИВКИ ТА КИЛИМАРСТВА В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ
ЗДІБНОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ**

Yulia SRYBNA,

PhD in Pedagogy, Associate
Professor

usribna75@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3846-3871>

*Poltava V. G. Korolenko National
Pedagogical University,*

✉ 2, Ostrogradsky St., Poltava,
36000, Ukraine

Юлія СРІБНА,

кандидат педагогічних наук,
доцент

*Полтавський національний
педагогічний університет імені
В. Г. Короленка,*

✉ вул. Остроградського, 2,
м. Полтава, 36000, Україна

Original manuscript received: August 01, 2023

Revised manuscript accepted: August 31, 2023

ABSTRACT

The article examines the effectiveness of an integrative approach to teaching embroidery and carpet making for the development of creative abilities of high school students. Attention is focused on determining the essence of the integrative approach, the advantages of using it in education and its direct application in the development of the creative abilities of high school students by means of embroidery and carpet making. An analysis of the teacher's role in the implementation of the integrative approach and its impact on the development of students' creative abilities is provided. It was determined that the integrative approach is a promising direction for stimulating creativity, independence and the development of creative abilities of high school students in technology lessons when learning embroidery and carpet making. The results of the article provide prospects for further research and implementation of an integrative approach in the educational process with the aim of forming the creative personality of high school students in the field of decorative and applied creativity, in particular, embroidery and carpet weaving. It was found that an integrative approach in teaching embroidery and carpet making is a key factor in the development of creative abilities of high school students. During the lessons, where this approach was applied, it was noted that students have the opportunity not only to acquire practical skills in embroidery and carpet making, but also to develop their creativity and self-expression. The combination of different artistic techniques and disciplines is characterized as helping students to see the connection between different aspects of decorative and applied arts, which has a positive effect on their deep understanding and creative thinking.

The results of the article provide prospects for further research and implementation of an integrative approach in the educational process with the aim of

forming the creative personality of high school students in the field of decorative and applied creativity, in particular, embroidery and carpet weaving.

Keywords: *integrative approach, future teachers of labor education and technology, embroidery, carpet weaving, training, high school students.*

Вступ. Розвиток суспільства передбачає існування різноманітних художньо-естетичних установок, які сприяють формуванню унікальної культурної групи. Цей прошарок, який є представниками національної еліти, володіє особистісними якостями, дозволяючи їм не лише розуміти та оцінювати, але й створювати прекрасне, що стає вічним у культурі та мистецтві своєї нації в конкретний історичний період. Проте, можливість творчого оцінювання і створення шедеврів національної культури належить лише обмеженому числу особистостей у суспільстві. Саме тому важливим завданням є створення умов для розвитку талановитих особистостей, які сприятимуть неперервному процесу розвитку художньо-естетичного напрямку в соціумі.

У системі освіти художньо-естетичний напрям повинен гармонізуватися з віковими характеристиками і відповідати художньо-мистецьким здобуткам відповідних вікових груп. Відсутність попередніх основ у художньо-естетичному напрямі на певному етапі історичного розвитку може унеможливити досягнення позитивних результатів у формуванні особистості. Україна має багату художню спадщину, створену вітчизняною культурною елітою протягом значного історичного періоду [2].

Ефективне навчання вишивки та килимарства відіграє важливу роль у розвитку творчих здібностей старшокласників. При цьому, технологічна освіта виявляється не менш важливим елементом цього процесу. Згідно з Державним стандартом базової середньої освіти, основна мета технологічної освіти полягає в сприянні реалізації творчого потенціалу учнів, формуванні технічного та критичного мислення, розвитку готовності безпечно змінювати навколишнє природне середовище, використовуючи сучасні технології та дизайн. Технологічна освіта надає старшокласникам можливість виявити свою підприємливість, реалізовувати інноваційні ідеї, співпрацювати з партнерами, а також здійснювати особисте, культурне і національне самовираження. Під час навчання вишивки та килимарства використання техніки та технологій дозволяє учням виявити свою творчість та оригінальність, а також навчитися застосовувати ці знання в повсякденному житті.

Таким чином, інтеграція навчання вишивки та килимарства з технологічною освітою сприяє розвитку творчих здібностей старшокласників і спонукає їх реалізовувати свої ідеї та проявляти індивідуальність у художньому процесі.

Проблема розвитку творчого потенціалу особистості стала об'єктом досліджень кількох вчених. Наприклад, А. Ковінько [7:391] розглядає творчий потенціал як важливе надбання для суспільства загалом і окремої особистості, що сприяє ефективному розв'язанню практичних завдань, пов'язаних із використанням людського потенціалу. З іншого боку,

В. Холоденко [15:23] вбачає поняття творчого потенціалу, обдарованості та творчих здібностей як дуже складні, підкреслюючи, що для повноцінного розвитку творчої індивідуальності важливою є активність суб'єкта, яка дозволяє мобілізувати всі свої сутнісні сили. Я. Рудик [12:51] займається аналізом структурно-змістовного уявлення про творчий потенціал, водночас зазначаючи, що в психолого-педагогічній науці відсутній консенсус щодо визначення структурних компонентів і їхнього змістовного наповнення. Дослідники також зосереджують увагу на вивченні можливостей трудового навчання в розвитку творчої особистості. Цю проблематику досліджували І. Андрощук [1:25], А. Дорогань [4:152], Н. Кузан [9:131], Т. Мачача [11:425] та інші.

Загалом, проаналізовані праці вказують на важливість розвитку творчого потенціалу особистості, а також на необхідність подальших досліджень і пошуку спільного розуміння структури та змісту творчого потенціалу в психолого-педагогічних дослідженнях.

Навчальний посібник відомої науковиці В. Титаренко «Методика вивчення декоративно-прикладної творчості» присвячений вивченню декоративно-прикладної творчості, містить детальний опис та практичні рекомендації щодо навчання цього виду творчості [14].

А. Дорогань у своїх дослідженнях зазначає, що належне мотивування учнів та правильний підхід на уроках трудового навчання відкривають можливості для швидшої адаптації учнів до умов сучасного світу. Це дозволяє учням набути навичок критичного мислення, упевнено висловлювати свою позицію та реалізувати творчі здібності [4].

Автори акцентують свою увагу на дослідженні технологій, які допомагають формувати творчий потенціал учнів за допомогою трудового навчання. Слід зазначити, що головною метою навчального предмета «Трудове навчання» визначається розвиток творчого потенціалу особистості та здатність ефективно використовувати здобуті знання на практиці, зокрема в повсякденному житті, через опанування основ дизайну, технологій та декоративно-прикладного мистецтва [5].

Методи та методики дослідження. Для досягнення поставленої мети наукового дослідження – ефективність інтегративного підходу до навчання вишивки та килимарства в процесі розвитку творчих здібностей старшокласників, був проведений системний аналіз психолого-педагогічних, методичних і технічних джерел, що стосуються проблеми розвитку творчих здібностей старшокласників. У рамках цього дослідження були використані методи пізнання, які передбачали детальний аналіз і систематизацію наукової літератури, а також виявлення тенденцій та закономірностей у процесі розвитку творчих здібностей старшокласників.

Метою статті є вивчення ефективності інтегративного підходу до навчання вишивки та килимарства у процесі розвитку творчих здібностей старшокласників.

Результати та дискусії. Важливо зазначити, що творчий потенціал особистості є комплексною властивістю, що характеризує здатність до

творчої діяльності та готовність до творчого саморозвитку і самореалізації. Серед основних складників творчого потенціалу особистості можна виділити такі аспекти: наявність природних задатків; інтереси, що впливають на бажання шукати нові рішення і створювати щось нове; швидкість засвоєння нової інформації; нахил до порівнянь і аналізу; прояв загального інтелекту; вплив емоційної компоненти на психічні процеси; цілеспрямованість, наполегливість, рішучість, працьовитість та готовність приймати рішення; здатність до креативного мислення; інтуїтивізм; швидке засвоєння умінь і навичок; здатність створювати особистісні стратегії тощо.

Вивчення і розуміння цих аспектів творчого потенціалу особистості допомагає розкрити можливості та здібності учнів у процесі навчання вишивки та килимарства, а також дозволяє впливати на їх розвиток та підтримувати творчість учнів на високому рівні. Інтегративний підхід до навчання, спрямований на поєднання різних аспектів розвитку творчих здібностей старшокласників, створює сприятливе середовище для їх творчого самовираження і розкриття потенціалу в галузі вишивки та килимарства.

Зрозуміло, що творчий потенціал – динамічний комплекс, який може змінюватися залежно від умов, що оточують людину в процесі її життєдіяльності. Українські науковці Ю. Калужна та Т. Яновська ідентифікують чинники, які сприяють розвитку творчого потенціалу, і класифікують їх у декілька груп.

Серед загальних чинників соціального впливу авторки виділяють ті, які включають у себе побудову взаємин дорослих з дітьми з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей. Сюди належить терпляче ставлення, допомога, уникнення надмірного контролю, адекватна критика тощо. Чинники, що сприяють розвитку пізнавальної сфери творчої особистості, охоплюють такі аспекти, як розвиток чутливості до проблем, формування швидкості та економічності мисленнєвої діяльності, розвиток критичного та гнучкого мислення, інтуїції та творчої уяви [6:64-65].

Ураховуючи це, можна зазначити, що розвиток творчого потенціалу учня в школі може бути успішно здійснений за допомогою спеціально створеного розвивального освітнього середовища, у якому злучені зусилля всіх педагогічних працівників. Велике значення має мотивація дітей до розвитку їх творчого потенціалу, стимулювання їх активності та самостійності. Особливі можливості для розвитку творчого потенціалу школярів має сучасний урок трудового навчання, оскільки він сприяє використанню різних форм творчої діяльності та допомагає виявити індивідуальні таланти і задатки учнів. Залучення до творчої діяльності сприяє більш ефективному засвоєнню знань, розвиває критичне мислення, збільшує самовпевненість та сприяє незалежності в усвідомленні своїх можливостей.

Сучасна педагогічна освіта та культурна спадщина ставлять перед суспільством нові виклики – відродження та підтримка національного декоративно-прикладного мистецтва, а також вивчення традиційних

місцевих ремесел з метою розвитку творчих здібностей та формування художньо-естетичної свідомості в молодого покоління [10:15].

Ефективність інтегративного підходу на уроках технологій стає важливою в процесі розвитку творчих здібностей старшокласників, оскільки дозволяє об'єднати різні аспекти декоративно-прикладного мистецтва, зокрема вишивки та килимарства, на уроках технологій. Особливу увагу слід приділяти патріотичному вихованню та відпрацюванню творчих здібностей учнів [14]. Важливо, щоб уроки стимулювали активну участь та самостійну діяльність старшокласників. Використання творчих колективів, таких як студії, гуртки або факультативи, може допомогти в досягненні цієї мети, надаючи учням можливість розвивати свої творчі здібності, естетичний смак та поглиблювати знання про народне мистецтво.

Таким чином, інтегративний підхід на уроках технологій сприяє розвитку творчих здібностей старшокласників, розкриває їхній творчий потенціал та стимулює самореалізацію. Це допомагає підвищити ефективність освітнього процесу та збагатити культурну спадщину нашої нації.

Ефективність навчання вишивки та килимарства в старшокласників залежить від використання інтегративного підходу, який включає художньо-естетичне виховання та розвиток творчих здібностей через матеріально-художню культуру. Ця мета стає пріоритетною для спеціалізованих закладів освіти та загальноосвітніх шкіл. У процесі інтегративного підходу важливо досліджувати основні риси та критерії художньо-естетичного навчання і виховання. Це дозволить учителям та дослідникам прогнозувати майбутнє розвитку творчих здібностей старшокласників і знаходити способи їхньої ефективної реалізації в різних сферах суспільного життя. Окрім того, інтегративний підхід передбачає використання художньо-естетичного виховання як засобу досягнення конкретних цілей і втілення сучасної мистецької концепції, яка має ґрунтуватися на принципах добра, гуманності, прекрасного та досконалості, враховуючи етнічні особливості.

Таким чином, інтегративний підхід до навчання вишивки та килимарства в старшій школі сприяє розвитку творчих здібностей, забезпечуючи старшокласників засобами матеріально-художньої культури, і відповідає сучасним вимогам навчально-виховної системи.

Ефективність інтегративного підходу до навчання вишивки та килимарства забезпечується на уроках трудового навчання, де старшокласники мають можливість розвивати свій творчий потенціал шляхом вивчення декоративно-прикладного мистецтва, зокрема вишивки. Цей підхід поєднує технічні аспекти вишивання з художньо-естетичними, допомагаючи старшокласникам виявити свою творчість та розвивати естетичне сприйняття. Взаємодія між художнім та технічним аспектами мистецтва сприяє цілісному та ефективному розвитку творчих здібностей учнів.

На уроках технологій у старшокласників велике значення набуває інтегративний підхід до навчання вишивки та килимарства, який передбачає поєднання різних навчальних дисциплін, зокрема декоративно-прикладного мистецтва, скульптури, методики образотворчого мистецтва, композиції, художнього конструювання та інших суміжних предметів. Ці уроки орієнтовані на досягнення конкретної мети та завдань, ураховуючи рівень складності навчальних проєктів. Вони сприяють не лише засвоєнню необхідних знань, але й активному розвитку інтелектуальних, розумових та творчих здібностей учнів, що має велике значення для розвитку їхньої творчої уяви.

Важливою є тематика завдань, пов'язаних із вивченням особливостей вишивки та килимарства, що допомагають стимулювати творчий потенціал старшокласників, дозволяючи їм аналізувати традиційні вироби та здійснювати деконструкцію й синтез знань для створення нових образів, уявлень та ідей. Ці процеси синтезу знань відбуваються завдяки системі мислення як ключовому інтелектуальному процесу, спрямованому на розв'язання теоретичних і практичних завдань, що має значний вплив на реалізацію творчих задумів у вишивці та килимарстві [8:75].

При вивченні особливостей вишивки та килимарства учні аналізують традиційні вироби, вивчають техніки та стилі, що є джерелом натхнення для створення власних художніх образів [13]. Уроки зосереджені на стимулюванні творчої уяви та допомозі учням розвивати свої творчі здібності. Через систематичні заняття, майстер-класи та аналіз власних досягнень старшокласники набувають не лише практичних навичок вишивки та килимарства, але й формують свій власний художній стиль.

Розвиток творчих здібностей старшокласників у галузі вишивки та килимарства має важливий аспект – використання декоративно-прикладного мистецтва в навчанні. Він базується на сучасних педагогічних підходах, що дозволяють ефективно сприяти розвитку творчого потенціалу учнів. Наукові джерела підтверджують, що впровадження декоративно-прикладного мистецтва в освітній процес стимулює розвиток креативності, уяви, емоційного інтелекту та критичного мислення учнів. У практиці навчання вишивки та килимарства інтегративний підхід, що включає різні навчальні дисципліни, розширює можливості для розвитку творчих здібностей учнів.

Важливо зазначити, що декоративно-прикладне мистецтво не лише надає можливість виражати індивідуальність, але й розвиває здатність аналізувати, експериментувати та знаходити нові шляхи вирішення проблем. Учні, займаючись вишивкою та килимарством, мають можливість вивчати історію мистецтва, техніки, стилі та використовувати їх для створення власних творів. Таким чином, використання декоративно-прикладного мистецтва в навчанні старшокласників у галузі вишивки та килимарства сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу, підвищує мотивацію до навчання та

формує цілісне бачення світу. Дослідження показують, що старшокласники, які залучаються до творчих процесів, виявляють більший інтерес до навчання та самостійність у вирішенні завдань.

Отже, використання декоративно-прикладного мистецтва в навчанні, зокрема вишивки та килимарства, становить перспективний напрямок, спрямований на розвиток творчих здібностей старшокласників. Інтегративний підхід, використання різних навчальних дисциплін, а також наукові дослідження в цій галузі підтверджують важливість упровадження декоративно-прикладного мистецтва в освітній процес для ефективного розвитку творчих здібностей учнів.

Зауважимо, що інтегративний підхід у навчанні – це педагогічна стратегія, яка передбачає поєднання різних навчальних матеріалів, дисциплін та методів з метою створення цілісного і зв'язного знання для учнів. Він сприяє формуванню у учнів глибокого розуміння предмета, розвитку творчих та аналітичних здібностей. Застосування інтегративного підходу в навчанні мистецьких технік має кілька переваг. По-перше, він дозволяє створити комплексні завдання, які сприяють глибокому засвоєнню матеріалу. По-друге, він розвиває творчий потенціал учнів, оскільки стимулює їх креативність та уяву. По-третє, інтегративний підхід сприяє ефективному використанню часу на уроці, оскільки дозволяє поєднувати різні аспекти навчання. Застосування інтегративного підходу в навчанні вишивки та килимарства може бути надзвичайно ефективним, оскільки передбачає поєднання навчальних матеріалів з декоративно-прикладного мистецтва, композиції, кольорознавства та інших суміжних предметів. Такий підхід допомагає створити повнішу картину розвитку творчих здібностей старшокласників у мистецькій сфері.

Реалізація інтегративного підходу в навчанні вишивки та килимарства вимагає від учителя особливих компетенцій, які сприяють успішному здійсненню цього підходу. Вчителю необхідно бути креативним і здатним знаходити інноваційні методи навчання, щоб зацікавити учнів і стимулювати їх розвиток. Педагог має поєднувати різні аспекти мистецької освіти, знаходити зв'язки між різними мистецькими техніками та допомагати учням розуміти важливість застосування декоративно-прикладного мистецтва в різних контекстах. Особливо важливою є інтеграція вишивки та килимарства з іншими предметами навчального плану, такими як дизайн, історія мистецтва, культурологія та етнографія. Цей підхід дозволяє учням бачити зв'язок між різними аспектами мистецтва та розуміти його універсальну значущість, сприяє розвитку критичного мислення та здатності учнів застосовувати знання із вишивки та килимарства у практичних завданнях.

У підсумку, інтегративний підхід до навчання вишивки та килимарства є потужним інструментом для розвитку творчих здібностей старшокласників, допомагає учням розкрити свій творчий потенціал, розвивати креативне мислення та самостійність. Застосування інтегративного підходу підвищує якість мистецького навчання та сприяє

формуванню творчої особистості учнів. Для успішної реалізації цього підходу вчителі повинні бути готовими до впровадження інноваційних методів та поєднання різних мистецьких дисциплін в освітньому процесі, забезпечуючи таким чином успіх та самореалізацію своїх учнів у галузі мистецтва вишивки та килимарства.

Ще однією важливою особливістю інтегративного підходу є використання творчих проєктів [3:48] та завдань. Учні мають можливість вирішувати складні та цікаві завдання, що стимулює їхню творчість та розвиває креативне мислення. Завдяки цим проєктам учні можуть більше захоплюватись вишивкою та килимарством і відчувати себе активними творцями мистецьких шедеврів.

Інтегративний підхід у навчанні вишивки та килимарства сприяє розвитку самостійності та ініціативи учнів. Вони мають можливість самостійно досліджувати теми, виконувати творчі завдання і реалізовувати свої ідеї, що сприяє формуванню впевненості у власних здібностях та прагнення до саморозвитку в галузі декоративно-прикладного мистецтва. Таким чином, інтегративний підхід у навчанні вишивки та килимарства допомагає створити цілісне і глибоке засвоєння знань, стимулює творчий потенціал учнів та розвиває їхню самостійність та ініціативу в мистецькій сфері.

Практична реалізація інтегративного підходу в навчанні вишивки та килимарства передбачає використання комплексних методів оцінювання творчих здібностей старшокласників. Учителі використовують різноманітні засоби оцінювання, такі як портфоліо, практичні завдання, творчі проєкти та самооцінювання учнів [16:140]. Це дозволяє зібрати об'єктивну інформацію про прогрес та талановитість учнів у галузі вишивки та килимарства. Зазначені методи оцінювання сприяють активному розвитку творчих здібностей старшокласників, виявленню їхнього потенціалу та формуванню самостійності й ініціативи. Діяльність, побудована на інтегративному підході, стимулює творчу уяву та розвиває креативний підхід до виконання творчих завдань, що має важливе значення для розвитку творчих здібностей учнів у галузі вишивки та килимарства.

Отже, використання інтегративного підходу в навчанні вишивки та килимарства є ключовим чинником для розвитку творчих здібностей старшокласників. Під час уроків, де використовується цей підхід, учні мають можливість не лише набути практичних навичок у вишивці та килимарстві, а й розвивати свою творчість та самовираження. Комбінування різних мистецьких технік та дисциплін допомагає учням бачити зв'язок між різними аспектами декоративно-прикладного мистецтва, що сприяє їхньому глибокому розумінню та творчому мисленню.

Висновки. Поєднання різних мистецьких технік та дисциплін створює унікальні уроки, які сприяють розвитку креативного мислення, творчих здібностей та самовираження учнів. Особливо важливим елементом інтегративного підходу є залучення різних мистецьких елементів та завдань, що стимулює творчість старшокласників. Творчі

проекти та завдання допомагають учням розвивати їхні художні здібності та самостійність, що впливає на їх загальний творчий потенціал.

Отже, інтегративний підхід є дуже перспективним у навчанні вишивки та килимарства, роблячи уроки цікавими та насиченими для учнів. Використання цього підходу сприяє не лише покращенню якості навчання, а й розвитку творчих здібностей, що може мати довгостроковий позитивний вплив на особистісний розвиток старшокласників. Його впровадження в освітній процес вимагає подальших досліджень та підтримки педагогічної спільноти з метою надання учням можливості розкрити свій творчий потенціал та стати успішними майстрами в цих мистецьких галузях.

Література

1. Андрощук І. Розвиваючий потенціал трудового навчання. *Трудова підготовка в рідній школі*. 2014. № 4. С. 24–30.
2. Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : Світ, 1993. 272 с.
3. Гриньова М. В., Величко Р. М. Особливості застосування методу проєктів для формування пізнавальної діяльності студентів-екологів. *Витоки педагогічної майстерності*. 2020. Випуск 26. С. 47–51.
4. Дорогань А. Формування творчого мислення учнів на уроках трудового навчання. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2017. Вип. 56. С. 151–158.
5. Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/08/20/01/Dodatok.11.tekhnolo.hiyi.trudove.navchannya.kreslennya.20.08.2022.pdf> (дата звернення: 28.07.2023)
6. Калюжна Ю. І., Яновська Т. А. Особливості розвитку творчого потенціалу молодших школярів. *Наука і освіта*. 2014. № 6. С. 61–66.
7. Ковінько А. В. Суть поняття «творчий потенціал школяра». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2017. Вип. 52 (105). С. 391–397.
8. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі. Львів : Новий світ, 2012. 291 с.
9. Кузан Н. Декоративне мистецтво як засіб художньо-естетичного виховання учнів. *Молодь і ринок*. 2019. № 6. С. 130–136.
10. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ : Вища школа, 2006. 432 с.
11. Мачача Т. Розвиток творчого потенціалу учнів основної школи у процесі трудового навчання. *Проблеми сучасного підручника*. 2014. Вип. 14. С. 425–435.
12. Рудик Я. М. Суть та структура творчого потенціалу особистості. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2014. № 5. С. 50–57.
13. Титаренко В. П. Вишивальне мистецтво Полтавщини: науково-популярне видання. Полтава : Полтавський літератор, 2021. 268 с.
14. Титаренко В. П. Методика вивчення декоративно-прикладної творчості : навчальний посібник. Полтава : Астрія, 2020. 252 с.
15. Холоденко В. О. Творчий потенціал особистості: зміст, структура та передумови успішної реалізації у мистецькій освіті. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2019. Вип. 26. С. 22–28.

325

ICV 2021: 85.25

DOI 10.31494/2412-9208-2023-1-2

16. Цина А. Ю., Нагорна Н. О. Навчання основам проєктування і моделювання як засіб формування проєктно-технологічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання. *Підготовка вчителя трудового навчання в контексті оновлення професійних і освітніх стандартів* : колективна монографія / кол. авт.; наук. редактор доктор педагог. наук, професор Стешенко В. В. Слов'янськ : Видавництво Б. І. Маторіна, 2020-2021. С. 139–159. URL : <http://surl.li/jbph> (дата звернення: 28.07.2023)

References

1. Androshchuk, I. (2014). *Rozvyvaiuchyipotentsialtrudovohonavchannia* [Developing potential of work training]. *Trudova pidhotovka v ridni shkoli*, 4, 24–30. [in Ukrainian].
2. Antonovych, Ye., Zakharchuk-Chuhai, R., Stankevych, M. (1993). *Dekoratyvno-prykladne mystetstvo* [Arts and crafts]. Lviv : Svit. [in Ukrainian].
3. Hrynova, M. V., Velychko, R. M. (2020). *Osoblyvosti zastosuvannia metodu proektiv dlia formuvannia piznavalnoi diialnosti studentiv-ekolohiv* [Peculiarities of applying the project method for the formation of cognitive activity of environmental students]. *Vytky pedahohichnoi maisternosti – Origins of pedagogical skills*, 26, 47–51. [in Ukrainian].
4. Dorohan, A. (2017). *Formuvannia tvorchoho myslennia uchniv na urokakh trudovoho navchannia* [Formation of students' creative thinking in labor training lessons]. *Psykhologo-pedahohichni problemy silskoi shkoly – Psychological and pedagogical problems of the village school*, 56, 151–158. [in Ukrainian].
5. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2022). *Instruktyvno-metodychni rekomendatsii shchodo orhanizatsii osvitnoho protsesu ta vykladannia navchalnykh predmetiv u zakladakh zahalnoi serednoi osvity u 2022/2023 navchalnomu rotsi* [Instructional and methodological recommendations regarding the organization of the educational process and the teaching of educational subjects in institutions of general secondary education in the 2022/2023 academic year]. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/08/20/01/Dodatok.11.tekhnolohiyi_trudove.navchannya.kreslennya.20.08.2022.pdf [in Ukrainian].
6. Kaliuzhna, Yu. I., Yanovska, T. A. (2014). *Osoblyvosti rozvytku tvorchoho potentsialu molodshykh shkolariv* [Peculiarities of the development of the creative potential of younger schoolchildren]. *Nauka i osvita – Science and education*, 6, 61–66. [in Ukrainian].
7. Kovinko, A. V. (2017). *Sut poniattia «tvorchyi potentsial shkoliar»* [The essence of the concept of «creative potential of a schoolchild»]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 52 (105), 391–397. [in Ukrainian].
8. Krasovska, O. O. (2012). *Obrazotvorche mystetstvo z metodykoiu vykladannia u pochatkovii shkoli* [Fine arts with teaching methods in primary school]. Lviv : Novyi svit. [in Ukrainian].
9. Kuzan, N. (2019). *Dekoratyvne mystetstvo yak zasib khudozhno-estetychnoho vykhovannia uchniv* [Decorative art as a means of artistic and aesthetic education of students]. *Molod i rynek – Youth and the market*, 6, 130–136. [in Ukrainian].
10. Masol, L. M. (2006). *Zahalna mystetska osvita: teoriia i praktyka* [General art education: theory and practice]. Kyiv : Vyscha shkola. [in Ukrainian].
11. Machacha, T. (2014). *Rozvytok tvorchoho potentsialu uchniv osnovnoi shkoly u protsesi trudovoho navchannia* [Development of the creative potential of elementary school students in the process of on-the-job training]. *Problemy suchasnoho pidruchnyka – Problems of the modern textbook*, 14, 425–435. [in Ukrainian].
12. Rudyk, Ya. M. (2014). *Sut ta struktura tvorchoho potentsialu osobystosti* [The essence and structure of the creative potential of an individual]. *Naukovi zapysky*

NDU im. M. Hoholia. Psykholoho-pedahohichni nauky – Scientific notes of NSU named after M. Gogol. Psychological and pedagogical sciences, 5, 50–57. [in Ukrainian].

13. Tytarenko, V. P. (2021). *Vyshyvalne mystetstvo Poltavshchyny: naukovopopuliarne vydannia* [Embroidery art of the Poltava Region: popular science edition]. Poltava : Poltavskiy literator. [in Ukrainian].

14. Tytarenko, V. P. (2020). *Metodyka vyvchennia dekoratyvno-prykladnoi tvorchosti: navchalnyi posibnyk* [Methods of studying decorative and applied creativity: a study guide]. Poltava : Astraia. [in Ukrainian].

15. Kholodenko, V. O. (2019). *Tvorchyi potentsial osobystosti: zmist, struktura ta peredumovy uspishnoi realizatsii u mystetskii osviti* [Creative potential of the individual: content, structure and prerequisites for successful implementation in art education]. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 14. Teoria i metodyka mystetskoi osvity – Scientific journal of the NPU named after M.P.Drahomanova. Series 14. Theory and methods of art education, 26, 22–28. [in Ukrainian].

16. Tsyna, A. Yu., Nahorna, N. O. (2021). *Navchannia osnovam proiektuvannia i modeliuvannia yak zasib formuvannia proiektno-tekhnohichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv trudovoho navchannia* [Learning the basics of design and modeling as a means of forming the design and technological competence of future teachers of labor education]. Pidhotovka vchytelia trudovoho navchannia v konteksti onovlennia profesiinykh i osvithnikh standartiv: kolektyvna monohrafiia – Training of a teacher of labor education in the context of updating professional and educational standards: a collective monograph. V. V. Steshenko (ed.) Sloviansk : Vydavnytstvo B. I. Matorina, 139–159. URL : <http://surl.li/jibph> [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті досліджується ефективність інтегративного підходу до навчання вишивки та килимарства для розвитку творчих здібностей старшокласників. Увагу зосереджено на визначенні сутності інтегративного підходу, перевагах використання його в навчанні та безпосередньому застосуванні й розвитку творчих здібностей старшокласників засобами вишивки та килимарства. Надано аналіз ролі вчителя в реалізації інтегративного підходу та його впливу на розвиток творчих здібностей учнів. Визначено, що інтегративний підхід є перспективним напрямом для стимулювання творчості, самостійності та розвитку творчих здібностей старшокласників на уроках технологій при навчанні вишивки та килимарства. Результати статті надають перспективи подальшого дослідження та впровадження інтегративного підходу в освітній процес з метою формування творчої особистості старшокласників у галузі декоративно-прикладної творчості, зокрема, вишивки та килимарства.

Було виявлено, що інтегративний підхід у навчанні вишивки та килимарства є ключовим чинником для розвитку творчих здібностей старшокласників. Під час уроків, де було застосовано цей підхід, було зазначено, що учні мають можливість не лише набутти практичних навичок у вишивці та килимарстві, а й розвивати свою творчість та самовираження. Комбінування різних мистецьких технік та дисциплін охарактеризовано як сприяюче учням бачити зв'язок між різними аспектами декоративно-прикладного мистецтва, що має позитивний вплив на їхнє глибоке розуміння та творче мислення. Використання інтегративного підходу у навчанні вишивки та килимарства виявлено як ключовий чинник для розвитку творчих здібностей старшокласників. Зазначено, що поєднання різних мистецьких технік та дисциплін створює неповторні уроки, охарактеризовано які сприяють розвитку

креативного мислення, творчих здібностей та самовираження учнів. Зокрема, акцентовано на важливості залучення різних мистецьких елементів та завдань, що стимулюють творчість старшокласників. Виявлено, що такі творчі проекти та завдання сприяють розвитку їх художніх здібностей та самостійності, що має позитивний вплив на загальний творчий потенціал.

Результати статті надають перспективи подальшого дослідження та впровадження інтегративного підходу в освітній процес з метою формування творчої особистості старшокласників у галузі декоративно-прикладної творчості, зокрема, вишивки та килимарства.

Ключові слова: *інтегративний підхід, майбутні вчителі трудового навчання та технологій, вишивка, килимарство, навчання, старшокласники.*